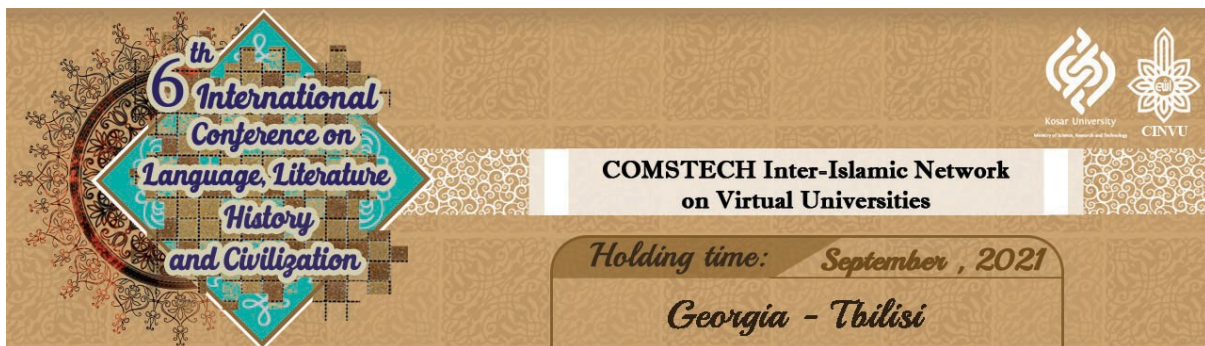

تحلیل شخصیت هما در رمان شوهر آهو خانم از دیدگاه روانکاوی فروید

آریا نگین تاجی^۱، طاهره حسنی^۲، طاهره سیدرضایی^۳

۱- نویسنده مسئول استادیار گروه زبان و ادبیات فارسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

۲- مربی گروه زبان و ادبیات فارسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

۳- استادیار گروه زبان و ادبیات فارسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

چکیده

از نظر زیگموند فروید به عنوان بنیانگذار مکتب روانکاوی ساختار شخصیت دارای سه وجه مشخص است: نهاد، که تابع اصل لذت است. من، که از اصل واقعیت پیروی می کند، و فرامن که نقطه مقابل نهاد است و سعی در محدود کردن آن دارد. از نظر فروید هر فرد برای دفاع از خود در مقابل بروز تمایلات نهاد و فشارهای فرامن دست به اعمال ناخودآگاه می زند که به آن مکانیسم دفاعی می گویند. در این نوشتار که به صورت نظری انجام گرفته است، ساختار شخصیت هما در رمان شوهر آهو خانم نوشته علی محمد افغانی بر اساس این سه وجه تحلیل می شود؛ و کشمکش روحی و روانی این شخصیت مورد بررسی قرار می گیرد. با این تحلیل چگونگی مهارت نویسنده در پردازش روانکاوانه یکی از شخصیت های اصلی داستان آشکار می شود. هما شخصیتی جلف و نابهنجار است. او فریبا و خودشیفته است. با اعمال و رفتارهای سید میران را شیفته می کند. در این رابطه، زیرکانه از وجه من کمک می گیرد تا به عقد رسمی سید میران درآید. وجه نهاد در راس ساختار شخصیت او قرار دارد. هما در مدت هفت سالی که با سید میران زندگی می کند، می کوشد نهادش را تحت اختیار وجه من قرار دهد. با این حال در زمینه خودنمایی و جلب توجه دیگران وجه نهاد در ساختار شخصیت هما از وجه من اطاعت نمی کند. وجه فرامن در ساختار شخصیت او خنثی و غالباً بی کار و بی فایده است.

کلید واژگان: فروید، هما، نهاد، من، فرامن